

SIJOITTAUTUMISVAPAAUS JA PALVELUJEN TARJOAMISEN VAPAAUS

Sijoittautumisvapaus ja palvelujen tarjoamisen vapaus takaavat yritysten ja ammattihenkilöiden liikkuvuuden EU:ssa. Vuonna 2006 annetulta palveludirektiiviltä odotetaan paljon, koska se on ratkaisevan tärkeä sisämarkkinoiden toteuttamiselle. Viimeaikaiset tutkimukset osoittavat, että hyöty, jonka parlamentin palvelujen vapaan liikkuvuuden alalla, ammattipätevyys ja vähittäiskauppa mukaan luettuina, hyväksymä lainsäädäntö tuottaa, on vuositasolla 236 miljardia euroa. Tämä hyöty nousee 284 miljardiin euroon vuodessa vuoden 2019 jälkeen.

OIKEUSPERUSTA

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 26 artikla (sisämarkkinat), 49–55 artikla (sijoittautuminen) ja 56–62 artikla (palvelut)

TAVOITTEET

Itsenäiset ammatinharjoittajat, ammattihenkilöt tai SEUT:n 54 artiklassa tarkoitetut oikeushenkilöt, jotka toimivat laillisesti yhdessä jäsenvaltiossa, voivat i) harjoittaa vakinaisesti ja jatkuvasti taloudellista toimintaa toisessa jäsenvaltiossa (sijoittautumisvapaus, SEUT:n 49 artikla) tai ii) tarjota ja suorittaa palvelujaan väliaikaisesti muissa jäsenvaltioissa pysyen itse sijoittautuneena lähtömaahansa (palvelujen tarjoamisen vapaus, SEUT:n 56 artikla). Jos näitä vapauksia halutaan hyödyntää tehokkaasti, on poistettava kansalaisuuteen perustuva syrjintä ja nimenomaisesti edistettävä niiden toteutumista – ennen kaikkea yhdenmukaistamalla säännöksiä, jotka koskevat oikeutta toiminnan harjoittamiseen, tai tunnustamalla tällaiset säännöt vastavuoroisesti ([2.1.6](#)).

SAAVUTUKSET

A. Perussopimusten mukainen vapauttaminen

1. ”Perusvapaudet”

Sijoittautumisvapauteen kuuluu oikeus ryhtyä itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ja toimia itsenäisenä ammatinharjoittajana sekä oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä, joiden toiminta on luonteeltaan pysyvää, vakinaista ja jatkuvaa, niillä edellytyksillä, jotka sijoittautumisvaltion lainsäädännön mukaan koskevat sen kansalaisia.

Palvelujen tarjoamisen vapautta sovelletaan kaikkiin palveluihin, joita tavallisesti tarjotaan korvausta vastaan, sikäli kuin niitä ei säännellä tavaroiden, pääoman ja

henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvillä säännöksillä. Palvelun tarjoaja saa palvelua tarjotakseen tilapäisesti harjoittaa toimintaansa valtiossa, jossa palvelu tarjotaan, niillä edellytyksillä, jotka tämä valtio asettaa kansalaisilleen.

2. Poikkeukset

SEUT:n 51 artiklan mukaan sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta ei sovelleta julkisen vallan käyttöön liittyvään toimintaan. Tätä rajoittaa kuitenkin suppea tulkinta, jonka mukaan vapauksien soveltamatta jättäminen voi tulla kysymykseen vain sellaisen toiminnan ja tehtävien suhteen, jotka edellyttävät julkisen vallan käyttöä. Lisäksi koko ammattikunta voidaan jättää soveltamisen ulkopuolelle vain, jos tämän ammatin harjoittaminen liittyy kokonaan julkisen vallan käyttöön tai jos toiminnan sitä osaa, joka liittyy julkisen vallan käyttöön, ei voida erottaa muusta toiminnasta. Poikkeukset antavat jäsenvaltioille myös oikeuden jättää sotatarvikkeiden tuotanto tai kauppa soveltamisen ulkopuolelle (SEUT:n 346 artiklan 1 kohdan b alakohhta) sekä säilyttää omat ulkomaalaisia koskevat erityissääntönsä yleisen järjestyksen, turvallisuuden tai kansanterveyden perusteella (52 artiklan 1 kohta).

B. Palveludirektiivi – tavoitteena sisämarkkinoiden toteuttaminen

Palveluista sisämarkkinoilla annettu [direktiivi 2006/123/EY](#) (palveludirektiivi) vahvistaa palvelujen tarjoamisen vapautta EU:ssa. Sen täytäntöönpanon määräaika oli 28. joulukuuta 2009. Direktiivi on ratkaiseva sisämarkkinoiden toteuttamisen kannalta, koska se tuottaa potentiaalisesti erittäin suurta hyötyä kuluttajille ja pk-yrityksille. Direktiivillä pyritään luomaan EU:hun palvelujen avoimet sisämarkkinat samalla kun varmistetaan, että kuluttajille tarjottavat palvelut ovat laadukkaita. Palveludirektiivin täysimääräinen täytäntöönpano voisi lisätä palvelujen kauppaa 45 prosenttia ja suoria ulkomaisia sijoituksia 25 prosenttia, mikä merkitsisi 0,5–1,5 prosentin kasvua BKT:hen^[1]. Direktiivillä edistetään hallinnon ja sääntelyn yksinkertaistamista ja nykyaikaistamista. Tämä tapahtuu paitsi voimassa olevaa lainsäädäntöä arvioimalla ja tarkistamalla ja antamalla uutta lainsäädäntöä myös pitkäaikaisilla hankkeilla, joilla perustetaan keskitettyjä asiointipisteitä ja varmistetaan hallinnollinen yhteistyö. Direktiivin täytäntöönpano on useissa jäsenvaltioissa viivästynyt merkittävästi alkuperäiseen määräaikaan nähden. Täytäntöönpanon onnistuminen edellyttää pitkäaikaista poliittista sitoutumista ja laajaa tukea unionin tasolla ja myös kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti.

EUROOPAN PARLAMENTIN ROOLI

Parlamentti on ollut liikkeellepanevana voimana itsenäisen ammatinharjoittamisen vapauttamisessa. Se on muun muassa korostanut maan omille kansalaisille varattavien toimien tiukkaa rajaamista (esimerkiksi julkisen vallan käyttöön liittyvä toiminta). Se on muun muassa vienyt yhteisöjen tuomioistuimeen kanteen, joka koski neuvoston laiminlyöntiä liikennepolitiikan alalla. Tämä tammikuussa 1983 esitetty kanne johti yhteisöjen tuomioistuimen tuomioon ([asia 13/83, tuomio 22. toukokuuta 1985](#)), jossa neuvosto tuomittiin siitä, että se ei ollut taannut palvelujen tarjoamisen vapautta kansainvälisissä kuljetuksissa eikä luonut edellytyksiä, jotka koskivat toisessa maassa asuvien rahdinkuljettajien pääsyä erään jäsenvaltion kuljetustoimintaan.

[1] [Komission tiedonanto "Eurooppa 2020"](#)

Neuvoston toiminnan katsottiin rikkovan EY:n perustamissopimusta. Tuomion seurauksena neuvoston oli pakko antaa tarvittavaa lainsäädäntöä. Parlamentin rooli on vahvistunut sen vuoksi, että yhteispäätösmenettelyä (Maastrichtin sopimuksesta alkaen) ja viime aikoina tavallista lainsäätämisyjärjestystä on alettu soveltaa useimmissa sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevilla asioissa.

Parlamentti oli myös ratkaisevassa asemassa palveludirektiiviä annettaessa, ja se seuraa tiiviisti tämän säädöksen täytäntöönpanoa. Lisäksi se on painostanut jäsenvaltioita täyttämään direktiivissä asetetut velvoitteet ja varmistamaan sen asianmukaisen täytäntöönpanon. Parlamentti hyväksyi 15. helmikuuta 2011 [päättölauselman palveludirektiivin täytäntöönpanosta](#)^[2] ja 25. lokakuuta 2011 [päättölauselman palveludirektiivin mukaisesta keskinäisestä arvioinnista](#)^[3]. Komissio antoi 8. kesäkuuta 2012 tiedonannon palveludirektiivin täytäntöönpanosta. Parlamentin sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta laati aiheesta ”Palveluiden sisämarkkinat: tilanneselvitys ja tulevat toimet” mietinnön, joka hyväksyttiin täysistunnossa 11. syyskuuta 2013^[4].

Lisäksi parlamentti antoi 7. helmikuuta 2013 päätöslauselman suosituksista komissiolle sisämarkkinoiden hallinnoinnista^[5]. Siinä se korosti palvelualan merkitystä keskeisenä kasvualana, palvelujen tarjoamisen vapauden perustavaa luonnetta ja palveludirektiivin täyden täytäntöönpanon hyötyjä.

Parlamentti on ensisijaisina asioina käsitellyt televiestintäpalveluja koskevia lainsäädäntöehdotuksia, kuten ehdotusta asetukseksi sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ([asetus \(EU\) N:o 910/2014](#)) sekä ehdotusta asetukseksi eurooppalaisia sähköisen viestinnän sisämarkkinoita ja koko Euroopan yhteen liittämistä koskevista toimenpiteistä. Komission ehdotuksen (COM(2013)0627) tuloksena 25. marraskuuta 2015 hyväksyttiin [asetus \(EU\) 2015/2120](#) avointa internetyhteyttä koskevista toimenpiteistä (yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla annetun direktiivin 2002/22/EY muuttamisesta). Lisäksi 13. kesäkuuta 2012 annettiin [asetus \(EU\) N:o 531/2012](#) verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella. Rahoituspalveluja parlamentti on käsitellyt peruspankkipalvelujen saatavuuden^[6], kulutusluottojen ja kiinnelainojen ([direktiivi 2014/17/EU](#)) sekä matkapakettien ja avustettujen matkajärjestelyjen^[7] yhteydessä. Kiinnitysluottodirektiivillä ([direktiivi 2014/17/EU](#)) parannetaan kuluttajansuojaa ottamalla käyttöön vähimmäistason sääntelyvaatimukset, jotka jäsenvaltioiden on täytettävä suojellakseen asunto-omaisuutta koskevia luottosopimuksia tehneitä henkilöitä. Sen avulla myös varmistetaan, että kuluttajat saavat tietoa kiinnitysluotostaan ja pystyvät maksamaan sen takaisin. Rahoitusmarkkinadirektiivillä ([direktiivi 2014/65/EU](#)) pyritään parantamaan sääntelyä ja avoimuutta EU:n laajuisilla rahoitusmarkkinoilla. Parlamentti osallistuu myös lainsäädäntötyöhön, joka koskee ajoneuvoon asennettavan, ihmishenkiä pelastavan eCall-hätäpuhelukäytännön

[2] [Direktiivi 2006/123/EY](#)

[3] [EUVL C 131 E, 8.5.2013, s. 46](#)

[4] [EUVL C 93, 9.3.2016, s. 84](#)

[5] [EUVL C 24, 22.1.2016, s. 75](#)

[6] [EUVL C 349 E, 29.11.2013, s. 74](#)

[7] [EUVL C 378, 9.11.2017, s. 610](#)

kaltaisia innovatiivisia palveluja^[8], ja on ollut mukana todentamassa [yleispalveludirektiivin](#) ja hätänumeron 112 täytäntöönpanoa^[9]. Parlamentti äänesti 28. huhtikuuta 2015 eCall-tekniikan pakollisesta käyttöönotosta kaikissa uusissa ajoneuvoissa huhtikuusta 2018 alkaen.

Viimeaikaiset tutkimukset osoittavat, että hyöty, jonka parlamentin palvelujen vapaan liikkuvuuden alalla, ammattipätevyys ja vähittäiskauppa mukaan luettuina, hyväksymä lainsäädäntö tuottaa, on vuositasolla 236 miljardia euroa. Vuoden 2019 jälkeen tämä hyöty nousee 284 miljardiin euroon vuodessa palveludirektiivin kattamalla alalla, 80 miljardiin euroon vuodessa ammattihenkilöiden tarjoamien palvelujen alalla ja 20 miljardiin euroon vuodessa julkisiin hankintoihin liittyvien palvelujen alalla^[10].

Lisätietoja sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnan (IMCO) tekemästä tutkimuksesta [”EU Mapping: Overview of IMCO-related legislation”](#).

Mariusz Maciejewski / Christina Ratcliff / Andreea Dobrita
04/2019

[8]EUVL C 285, 29.8.2017, s. 568

[9]EUVL C 33 E, 5.2.2013, s. 1

[10]Tutkimus palvelujen sisämarkkinoiden vaikutuksesta kasvuun. Poliittikayksikkö A:n sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnalle (IMCO) tekemä tutkimus ”Delivering economic benefits for citizens and businesses”, 2019.

